

– Det er viktig å understreke at de ufaglærte i barnehagene gjør en fantastisk bra jobb hver eneste dag

JAN OLAV BREKKE

Barnehagekvalitet

KVALITET

Gjennom stortingsmeldingen «Framtidens barnehage», viser regjeringen ønske og vilje til å satse på kvaliteten i barnehagene. LEDERNE støtter de fleste tiltakene som foreslås. Men vi hadde ønsket oss et større fokus på god barnehageledelse.

LEDERNE er et fagforbund som organiserer mange dyktige og dedikerte ledere i norske barnehager. Disse er lojale og trofaste mot sin arbeidsplass. Men når konkurransen om arbeidskraften øker i samfunnet generelt og omsorgssektoren spesielt, er det viktig at arbeidsgiver ikke tar sine ansatte for gitt. Faglig utfordring, muligheter for kompetanseheving, lønn og et godt arbeidsmiljø er viktige faktorer for at folk skal bli i jobben.

Det er bra at regjeringen legger vekt på økt barnehageforskning, dette indikerer et ønske om faglighet og pedagogisk utvikling av barnehage-sektoren. LEDERNE er også svært glade for at man stiller økte krav til bemanning i barnehagene. Regjeringen forslår å innføre et krav om grunnbemanning i barnehagen på én voksen per tre småbarnsplasser (1:3) og én voksen per seks storbarnsplasser (1:6) innen 2020. Vi hadde håpet at regjeringen også ville fulgt opp anbefalingen fra Øie-utvalget om også å innføre krav om antall pedagoger.

I dag stilles det utdanningsskrav kun til pedagogisk leder og styrer. Av

ansatte i barnehagene er det droyt halvparten (53 prosent i 2011) som har en barnefaglig utdanning i form av pedagogisk høyere utdanning eller fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfag. Om lag 20 000 ansatte har ingen utdanning utover grunnskole og totalt mangler ca. 40 000 ansatte pedagogisk utdanning. Det er viktig å understreke at de ufaglærte i barnehagene gjør en fantastisk bra jobb hver eneste dag.

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen har flere ganger understreket hvor viktig skolelederne er i skolen. På samme måte mener LEDERNE det er riktig å tenke når det gjelder barnehager. Når vi ønsker strengere krav til utdanning og økt lederfokus, er det et ønske om å utvikle norske barnehager videre.

Barnehagestyrere og ledere er en svært viktig ressurs når det gjelder å sikre kvaliteten på tilbudet som gis i den enkelte barnehage. Vi hadde håpet regjeringen hadde løftet dette perspektivet høyere i meldingen, men håper uansett at barnehageeiere (offentlige og private) vil satse mer på barnehageledelse. Dette handler dels om kompetanseheving, oppfølging og ansvar, men også om konkurranseedyktige betingelser hvis man skal konkurrere om de beste pedagogene. Godt kvalifiserte ansatte og gode ledere, er viktige premisser for å skape god kvalitet i barnehagen.

JAN OLAV BREKKE Forbundsleder, LEDERNE

Norsk Tipping – balanse på stram line

SPILL

Norsk Tippings rekordresultat i 2012, med 4 milliarder kroner til kultur, idrett og humanitære organisasjoner, er en god nyhet for alle som er opptatt av disse viktige samfunnssektorene, ikke minst frivilligheten. Det er til sammenligning fire ganger mer enn alle Internett-baserte, private spillsektorer i Europa betalte i skatt i 2011 til sammen. Like fullt står selskapet foran vanskelige veivalg fordi Norsk Tipping skal ivareta tilsynelatende motstridende hensyn: Attraktivitet og ansvarlighet.

Norsk Tipping har tre hovedoppgaver: – Tilby så attraktive spill at folk flest velger selskapets produkter i stedet for ulovlig utenlandske nettaktører. – Tilby spillene i betryggende former under offentlig kontroll, med sikte på å forebygge negative konsekvenser av pengespilene

– Gjennom effektiv drift sørge for at overskuddet fra spillene går til kultur, idrett og frivillighet får betydelige midler til å drive virksomheten.

– Kort sagt: Norsk Tipping skal tilby spill som er til glede både for den enkelte og samfunnet, ikke en byrde.

Krevende. Dette er en balansegang som er krevende, og som forutsetter at Norsk Tipping både har kunnskap og systemer

gjelder alkoholomsetning. I dag spiller nordmenn for fem-seks milliarder kroner i året på utenlandske spillsektorer. Dette er selskaper som først og fremst har overskudd til aksjonærene som formål, ikke penger til samfunnsnyttige formål eller å forhindre spilleproblemer. Norsk Tipping har fått i oppdrag fra eieren Kulturdepartementet å lansere nettbaserte spill som kan bidra til at noen av de seks milliardene «hentes hjem» til Norge for å redusere risikoen for problematisk spillatferd og organisert kriminalitet knyttet til pengespill. Dette skal Norsk Tipping gjøre i 2013 og en positiv effekt av dette vil også være at spillaktiviteten skaper verdier for samfunnsnyttige formål fremfor å fylle opp private lommer i skatteparadisier.

Spillavhengighet. All statistikk viser at spill på utenlandske nettselskap skaper de største og fleste spillavhengighetsproblemene i Norge. Tilbyderne er mange, og de driver særdeles aggressiv markedsføring. Skal kampen mot spillavhengighet lykkes, må norske forbrukere ha et tilbud på hjemmebasene som er attraktiv, men som samtidig bygger og forhindrer spillavhengighet. Dette kan være tak på innsats, tak på tap, stengningsdeler av døgn, og brukervennlige muligheter for å sette grenser for både tid og beløp man selv ønsker å bruke på spill. I tillegg vil spillaktiviteten monitoreres løpende for å avdekke uheldig spillatferd og det vil kontinuerlig bli arbeidet for å sørge for at Norsk Tipping utgjør en positiv forskjell fra de utenlandske nettaktørene i dette markedet.

– All statistikk viser at spill på utenlandske nettselskap skaper de største og fleste spillavhengighetsproblemene i Norge

som kan forhindre problematisk spilleaktivitet. Norsk Tipping skal kanalisere folks interesse for spill inn i ansvarlige og trygge rammer. Dette er helt parallelt med Vinmonopolets oppgaver når det

– Aller viktigst er erkjennelsen av at spill kan skape problemer for den enkelte og for samfunnet

KRONIKK

UTFORDRINGER: Norsk Tipping står foran vanskelige veivalg, skriver Torbjørn Allmid i kronikken. ILLUSTRASJON

Prioriterte. Det er ikke enkelt å være både attraktiv og ansvarlig i et internasjonalt spillmarked som reklamerer med stadig høyere premier og er stadig mer aggressiv i sin markedsføring. (Målt i reklametid har ulovlige utenlandske tilbydere nesten 80 prosent av norsk TV-reklame for spill). Like fullt; det er mulig å være både attraktiv OG ansvarlig. Norsk Tipping har rekordomsetning i 2012, uten at det er registrert at antallet spilleavhengige øker. Selskapet kanalisierer stadig mer av befolkningens spillelyst til spill som kommer norsk frivillighet til gode, og som ikke belaster sosialbudsjettene. Men for å si

det i klartest: Dersom valget står mellom økonomisk vekst eller spilleansvarlighet, vil Norsk Tipping prioritere ansvarligheten. Det er grenser for hvor mye overskudd Norsk Tipping kan skape uten at det skaper problemer for enkeltpileren og samfunnet. Norsk Tippings kunder er som spillere ellers i verden, de drømmer om den store gevinsten enten de spiller mye eller lite. På ett område skiller de seg likevel ut: De har et personlig spillerkort. Ingen andre land har et system med 100 prosent registrert spill hvor spilleren må identifisere seg for å få spill. Spillerkortet gir mulighet for

frivillig overvåking av egen spillatferd og gjør det mulig for den enkelte kunde å sette egne grenser for hvor mye han eller hun ønsker å spille for. Verktøy for selvkontroll vil være på plass for Norsk Tipping lanserer sine nettbaserte spill i 2013. Aller viktigst er erkjennelsen av at spill kan skape problemer for den enkelte og for samfunnet. Et fornuftig regulert spill er til glede både for fellesskapet og enkeltindividene. Uregulerte spill vet vi bidrar til økt spillavhengighet og personlige tragedier.

Verdiskaping

BYRÅKRATAR

Det som avisa kallar verdiskaping er noko som er skapt av «sosialøkonomar og byråkratar», ja papirflyttara generelt. Ja også samfunnsøkonomisk nytte regnar såne sosialøkonomar og byråkratar ut (som såkalla analyser som beslutningstakarane sluker med hud og hår). Same karane har funne ut i området frå Akerbygge, Slottet, Stortinget, Youngstorget, Regjeringskontora, og dei tusen på tusen av advokatkontor, ja det er det desidert største verdiskapingsområdet som fins her i landet. Sunnmørsposten er ikkje så mykje dårligare som meiner at 25 prosent av verdiane i vårt fylke vart skapt av industrien (som skaper noko av verdi for landet). Ergo 75 prosent av verdiane vart skapt på Fylkeshuset, rådhusa, skuleane, sjukehusa, osv, bonden som skaffar maten til vege står ganske sikkert berre for ein brokdel av det som vart skapt, og er i grunnen ei utgift for verdiskapinga etter den rådande «rekningsmodellen». Her ein dag såg eg at viss E39 gjekk gjennom Slottet frå Sjøholt og ut i Tomrefjordane med under-sjøisk tunnel derifrå og ut i Misundet og bru på Aukra og ny bru igjen over Julsundet (til ex milliardar), ja då vart det så lønnsamt at vi ville tene 768 millionar kroner på det kvart år for alltid. Det er sikkert utregna av professorane, men dei vil vel ha oss til å tru på julenissen også.

Beste helsing PAL VEDELD DUNUPK

Då mor var heime

OMSORG

«Tilbake til den tida då kvinnene var heime og ikkje jobba!»

Dette er eit sitat frå eit debatt program i fjernsynet, like etter 8. mars, i år. Då eg vaks opp var mor heime, men eg kan ikkje huske at ho ikkje jobba. Tvert imot, mor hadde travle dagar. Med 3 ungkar, hus, fjøs og småbruk, var det noko vondt fekk vi tross og råd og glede når noko var godt.

Det var ikkje barnehagar eller SFO, på den tid. Vi hadde heller ikkje ADHD og slike ting. Kvinnene «som berre var heime» var myndige damer som ikkje fann seg i alt og hadde makt, ansvar og myndighet som ein direktør over familien sin. Det menneske som kom med utsegnå til kvinnene berre var heime og ikkje jobba, har fornærma alle generasjonane av modrer bakover i tida og bør be pent om orsaking.

Framstegspartiet vil at dei som vil vere heime med barna sine medan dei er små skal få lov til det, utan å tape pensjonspoeng og få ei skikkeleg godtgjersle minst i samsvare med det staten subsidiærer barnehageplassane med.

PAL HEGETAD Ørsta FrP

ORGANISERING: Motstanden var stor for ny organisering av høgskolane i fylket.

Fusjonen mellom høgskolane og Møre universitetet vil kome av seg sjølv

HØGSKOLAR

Det er sjeldan dramatik i høgskolesektoren. Men varen 1992 var det i alle fall ei viss spenning. Storting og departement hadde gitt dei regionale høgskolestyret i Møre og Romsdal i oppdrag å kome med framlegg til framtidig organisering av dei sju høgskolane i fylket. Alle venta at høgskoledirektør Mæhle ville kome med framlegg om ein høgskole i fylket, og at det var fleirtal i styret for dette. Motstanden på høgskolane var stor og i siste liten ombestemte høgskoledirektøren seg og gikk inn for ein høgskole i Volda,

Ålesund og Molde. Fleirtalet i styret sluta seg til dette, og det var det for dei fleste andre fylka aksepterte departement og Storting ei slik organisering. I snart 20 år har vi hatt tre høgskolar i fylket. Sjølv om eg i 1992 såg det som mest tenleg med ein høgskole i fylket, må eg nok vedgå at tida har vist at tre høgskolar på dette tidspunkt nok var den mest tenlege løysinga. I løpet av desse 20 åra har høgskolane utvikla seg svært positivt. Dei er på ingen måte blitt attergløymer som Sunnmørsposten hevdar i ein nokså tendensiøs og lite innsiktsfull leiar, og det har heller ikkje vore

– Høgskolar utviklar seg ikkje gjennom styring, men ved fridom til utvikling og samarbeid

noen akademisk strid mellom «nessekongar» som avisa skriv. Høgskolar utviklar seg ikkje gjennom styring, men ved fridom til utvikling og samarbeid. Det er fagmiljøa som utviklar høgskolane, ikkje politikarar og byråkratar. Det har nok både Sunnmørsposten og fylkespolitikarar vanskeleg for å forstå. Noko mindre produktiv enn vedtaket i fylkesutvalet om ein høgskole i fylket, om det er ein vil oppnå, skal det vere vanskeleg å finne.

Det viktigaste ved utviklinga av høgskolemiljøa i fylket har vore vi har fått tre høgskolar med kvar sine særmerkte profil og sterke fagmiljø på ulike område. Der er i svært liten grad konkurranse mellom fagmiljøa, men positive tilfop til samarbeid. Molde har hatt sitt doktorgradsstudium i nokre år, Volda burde eigentleg hatt det både på eitt og to område, og Ålesund bør kunne få det gjennom sitt nære samarbeid med den maritime industrien. Når så Molde inviterer Volda til å vere med på eit utviklingsprogram mot ein doktorgrad i helse- og sosialfag, noko som Ålesund også vil kunne vere eit naturleg del av, er ein på god veg til å tilfredsstille dei akademiske kravane for å kunne bli universitet i løpet av

10–15 år. I staden for å fokusere på organisering av høgskolane burde fylket høyre nokre millionar til utvikling av doktorgradsstudium ved dei tre høgskolane. Når 4–5 slike studium er på plass vil nok fusjonen mellom høgskolane og Møre universitetet kome av seg sjølv.

KARL I. SKÅRBREKVI